

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198535

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ^K921/851K Accession No. K 2658

Author

Title బసవార్జునవజ్ర

This book should be returned on or before the date last marked below.

--	--	--

ಶ್ರೀಬಸವಣ್ಣನವರು

(ಸಚಿತ್ರ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಕ ರ್ನಾ ಟ ಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಈವರೆಗೆ ಕ. ಶಿ. ಸ. ಯು ಜನಜಾಗೃತಿಯ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಹಾಕುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. 'ಶ್ರೀಬಸವಣ್ಣನವರು' ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಕ್ಷರರಾದ ವ್ರಾಧರಿಗೆ ಬಹಳೇ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈಗ ಅದರ ಎರಡನೆ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮನ್ನಿಸಬೇಕು.

ಇದರಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ನುಹತ್ತುದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
೪-೪೨

ಗೌ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಕ. ಶಿ. ಸ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ದಿನಾಕರ ಕೃತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಗುವವು

ನರಿಭಕ್ತಿಸುಧೆ	೨ - ೦ - ೦
ಗೀತೆಯ ಗುಟ್ಟು	೧ - ೦ - ೦
ಉಪನಿಷತ್ ಕಥಾವಲಿ	೦ - ೧೨ - ೦
ಆಂತರಾತ್ಮನಿಗೆ	೦ - ೪ - ೦
ಉಪನಿಷತ್ ರಹಸ್ಯ	೧ - ೮ - ೦
ಸೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ	೧ - ೦ - ೦
ಉಪನಿಷತ್ ಪ್ರಕಾಶ ಭಾಗ ೧	೦ - ೧೨ - ೦
,, ಭಾಗ ೨	೦ - ೧೨ - ೦

ಶ್ರೀಬಸವಣ್ಣನವರು

(ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ)

“ ಅರಿತರೆ ಶರಣ, ಮರೆತರೆ ಮಾನವ ”

— ಶ್ರೀಬಸವಣ್ಣನವರು

ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ

ಕರ್ನಾಟಕ ತಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಹ. ರಾ. ನೋಹರೆ

ಮುದ್ರಾಲಯ

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ

ಮುದ್ರಾಲಯ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಗೆ ಸೇರಿವೆ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ರಂ. ರಾ. ದಿನಾಕರ

ಗೌ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶ್ರೀಬಸವೇಶನ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಹಸುಳರಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರು ಬರೆದ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕವಿದೊಂದು. ಶ್ರೀಬಸವದೇವರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು, ಲಿಂಗಾಯತರಲ್ಲದ ಅನೇಕರಾದ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಬಗೆವರೆದು ಅರಿಕೆಗೈದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು, ನಮ್ಮ ಖಂಡದ ಬಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಏಕಜನಾಂಗ ಭಾವಕ್ಕೆ ಶುಭಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗಾಯತವೆಂಬುದು ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮತತ್ವಗಳ ದೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ತವೈದಿಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವರ್ಣವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಲ್ಲದ ತತ್ವಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ವೈದಿಕರಲ್ಲನೇಕರು ಇದೊಂದು ಅವಾಂತರಮತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದುದು ಅಸಹಜವಲ್ಲ. ಈ ಮತವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವು. ಶಿವಭಕ್ತಿ-ಶಿವಾಚಾರಲಿಂಗಧಾರಣಪರವು. ಇಲ್ಲಿರುವ ತತ್ವವಿವೇಚನವು ಇನ್ನುಳಿದ ವೈದಿಕ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಗಳ ತತ್ವವಿಚಾರಸರಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಾಗಿಲ್ಲ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಬಾಂಧವರು, ನಮ್ಮ ಭಾರತಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅನೇಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಏಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಈ ಸನಾತನ ಭಾರತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಗೈಯುವುದು ಇಷ್ಟತಮವಾದುದು. ಈ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರು ಈ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಅದಿರಲಿ!

II

ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಬರೆದ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೆರಡು ದೋಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದಿರಲಾರೆನು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಚಲಿತ ಧರ್ಮಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಲವು ದೋಷಗಳಿಂದ ಆಸಹ್ಯಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿದ ಆಂಗ್ಲವಿದ್ಯಾವಂತರು, ವಾಶ್ಯಾತ್ಯರ ವದ್ಧತಿಗಳನ್ನಿಳಿಸಲು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಒಲವನ್ನು ಆಂತಿರುವರು. ಶ್ರೀಬಸವೇಶನು ಬೋಧಿಸಿದ ಲಿಂಗಾಯತಮತದ ಜಾತಿಸೂತಕ, ಜನನಸೂತಕ, ರಜಸ್ನೂತಕ, ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಸೂತಕ, ಮರಣಸೂತಕಗಳ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಸಾರಗ್ರಾಹಿಗಳಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ, ಈಗಿನ ಸುಧಾರಕರು ಬೋಧಿಸುವ ಅವಿಚಾರಿತ ಭೋಜನಾದಿ ಸಮಾಕೀರ್ಣತೆಯಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮಾಜದಲ್ಲನೇಕರು ವ್ರವ್ಯತ್ತರಾಗುತ್ತಲಿರುವರು. ಶ್ರೀಯುತ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ, ಶ್ರೀಬಸವೇಶನು ತನ್ನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನೆಂದು ಭಾಸವಾಗುವಂತೆ ಬರೆದಿರುವರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ, ಅದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಒದುಗರಿಗೆ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಶ್ರೀಬಸವೇಶನ ತತ್ವವೆಂದರೆ: ಆವನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಲೆಂದೂ ಕೀಳೆಂದೂ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯ-ಸದಾಚಾರದ ನೀತಿಯೂ ಈಶಭಕ್ತಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆಗೆ ಹೇತುವು. ಅವುಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕೀಳ್ಮೆಯು. ಭಕ್ತನಿಗೂ ಶಿವನಿಗೂ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವು ಹಾಲುಸವಿಗಳಂತೆ ಅಹುದು. ಅದರ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿಯೂ ಭಾವನವಾಗಿಯೂ ದೀಕ್ಷಾವೂರ್ವಕ ಲಿಂಗಧಾರಣವಾಗತಕ್ಕುದು. ಇಂತಹ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವಿಲ್ಲ. ಸೂತಕಗಳಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯಮಗಳ ಹೀನೋತ್ತಮತೆಯಿಲ್ಲ. ಆವ ಕಾಯಕವನ್ನಾದರೂ ಶಿವಸಮಾಜದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕುದು. ಶುದ್ಧದೇಹದಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಶಿವಾರ್ಚನವು ನಿತ್ಯಕರಣೀಯವು. ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು.

III

ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವಗಳಾಗಿರುವ ಈ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ದೇಶಹಿತಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೈತಿಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಸರ್ವರೂ ಆಚರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಬಸವೇಶನು ಭಾರತಜನತೆಗೆ ಆದರ್ಶಪುರುಷನಹನು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರು ಇದನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಇಂತಹ ಕತೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತರಿಗೂ ಶ್ರೀಬಸವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೂ ಆದರಾತಿಶಯಗಳಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಜನತೆಯು ಒಂದಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಲಂಬವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಲಲಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಮನೋಹರವಾಗುವಂತೆ ಬರೆದ ಶ್ರೀಯುತ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವೆನು.

ಶ್ರೀಬಸವೇಶನ ಗುರುಗಳು ಶ್ರೀಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರು. ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಮವಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಜಾತವೇದಿಗಳೆಂದು ಬರೆವುದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿದೋಷವುಂಟು. ಶ್ರೀಮಲಬಸವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಿರಾಜನು ಇದನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷಣದಂತೆ, ಅಂದರೆ ಶ್ರೀಬಸವನು ಜಾತನಾಗುತ್ತಲೂ ಅವನ ಮಹಾನುಭಾವತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದರೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದುದನ್ನು ಅವರ ಅಭಿಧಾನವಾಗಿಯೆ ಬರೆದುದು ಸರಿದೋರದು.

ಕತೆಯು ಸರಳಶಯ್ಯೆಯಿಂದ ಬರೆದುದು. ಬಾಲಕರಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದುದು.

ಪಾವಟೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಪ್ಪ

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

	ಪುಟ
೧ ಮೊದಲಿನ ಮಾತು	೧
೨ ಹುಟ್ಟಿದುದು	೩
೩ ಹುಡುಗತನ	೬
೪ ಮುಂಜಿಯೆಂದು ಮನೆಬಿಟ್ಟ	೧೦
೫ ಸಂಗಮನಾಥನ ಸಹವಾಸ	೧೨
೬ ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿ	೧೪
೭ ಮದುವೆಯಾಯಿತು	೧೬
೮ ಕರಣಿಕನಾದ	೧೭
೯ ನಂಬುಗೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ	೧೯
೧೦ ಮಂತ್ರಿಯಾದ	೨೧
೧೧ ರಾಜಕಾರಣ	೨೩
೧೨ ಶರಣರ ನೆರವಿ	೨೪
೧೩ ಬಸವಣ್ಣನ ಉಪದೇಶ	೨೬
೧೪ ಉದಾರ ಬಸವಣ್ಣ	೨೮
೧೫ ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ	೩೦
೧೬ ಉಪಕಾರದ ನೆನಪು	೩೨
೧೭ ಬಸವಣ್ಣನ ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮಾತುಗಳು	೩೪

ಚಿತ್ರ ಸೂಚಿ

ಪುಟ

೧	ಬಾಲ ಬಸವಣ್ಣ	ಮುಖಪುಟ
೨	ಮಂತ್ರಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು	೨೧
೩	ದಂಡನಾಯಕ ಬಸವಣ್ಣನವರು	೨೩

ಜಾಲ ಬಸವಣ್ಣ

ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರು

೧ ಮೊದಲಿನ ಮಾತು

ಎಲ್ಲರಂತೆಯೆ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಜನರ ಉಪಕಾರದಲ್ಲಿಯೆ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದು, ದೇವತೆಗಳ ಪದವಿಗೇರಿದ ಮಹಾಪುರುಷರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನರು ಆಗಿ ಹೋಗಿರುವರು. ಅಂತಹರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಮಾಡಲಾರದಂತಹ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೋದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ದೇವತೆಗಳ ಅವತಾರ ವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಜನರದೊಂದು ರೀತಿ; ಅದರಂತೆಯೆ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಮಹಾದೇವನ ವಾಹನವಾಗಿದ್ದ ನಂದೀಶ್ವರನ ಅವತಾರವೆಂದು ಭಾವಿ ಕರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಷಯಕವಾದ ಮೊದಲಿನ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದೇ ಮಾತನ್ನೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವವು.

ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲವು; ಆಗಿನ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆ ಅದೊಂದು ಬಗೆಯದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಧಿಕಾರಗಳೂ ಗೌಡನ ಕಡೆಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಡಳಿತದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೆಲ್ಲವೂ ಗೌಡನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೆ; ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ರಾಜನಿಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಗೌಡನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ಗೌಡರ ಹೆಸರುಗಳ ಮುಂದೆ “ಅರಸ” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, “ರಾಮರಸ, ಸಿದ್ಧರಸ, ಗಂಗರಸ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು, ಆ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ “ಬಾಗೇವಾಡಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಾಮವಿಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನು “ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ” ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದುಂಟು. ಅದು ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹುಟ್ಟಿದೂರು; ಎಂತಲೇ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬಾಗೇವಾಡಿಯು ವಿಜಾಪುರದಿಂದ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಊರು ಬಾಗೇವಾಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು.

೨ ಹುಟ್ಟಿದುದು

ಮಾದರಸನು ಬಾ ಗೇವಾ ಡಿಯ ಗೌಡನು. “ಮಂಡಿಗೆ” ಎಂದು ಈತನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಇವನು ಶಿವೋಪಾಸಕನಾದ ಆರಾಧ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಸತ್ಯವಂತನೂ ಸುಶೀಲನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಕುಲಾಚಾರಗಳನ್ನು, ಮಾದರಸನು ಎಂದೂ ಮರೆತು ನಡೆಯನು. ಗ್ರಾಮದ ಜನರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತಹ ತನ್ನ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ, ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದನು.

ಮಾದರಸನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು “ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ.” ಆಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಗಂಡನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಳು. ಕೋಪದಿಂದ ಮುಖ ಮುದುರಿಸಿದ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಕಂಡರಿಯರು. ಆಕೆಯ ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವರು.

ಮಾದರಸ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯರ ಸಂಸಾರ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ದುಃಖವೊಂದು ಮಾತ್ರ ಹಗಲಿರುಳೂ ಆ ಗಂಡ

ಹೆಂಡಿರ ಎದೆಯನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕುಲಪುರೋಹಿತರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯು ನಂದೀಶ್ವರನ ವೃತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಳು. ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರವೂ ನಿರಾಹಾರದಿಂದಿದ್ದು, ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪೂಜೆ-ಜಪಗಳೊಂದಿಗೆ, ಈ ವೃತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಈ ವ್ರತಾಚರಣೆ ನಡೆಯಿತು. ನಂದೀಶ್ವರನು ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯ ನಿಸ್ತೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದನೇನೋ! ಆಕೆ ಬಸಿರೆಯಾದಳು. ಪತಿಪತ್ನಿಯರಿಗಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಅಳತೆಯಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು; ಅವರಿಗೆ ಮುಗಿಲು ಮೂರೇ ಬೆರಳು ಉಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನುಳಿದವರಂತೆ ತಾವೂ ಮಗುವಿಗೆ ಮುದ್ದಿಡುವ ದಿನವನ್ನು ಕಾಣುವೆವೆಂದು ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದರು.

ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ, ಶುಭಯೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒದಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ, ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯು ಗಂಡುಕೂಸನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ನಡೆಯಿತು; ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸು ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಅಳಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತುಂಬ ಗಾಬರಿಗೊಂಡರು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದವರಾದರು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳು ಬಾಗೇವಾಡಿಗೆ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯು ಮಾದರಸನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳು ಸಂಗಮ ನಾಥನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶೈವಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರೆಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಮಾದರಸನು ಓಡಿಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಆ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳುಹಿದನು. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ವರೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳು ಮಾದರಸನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾತವೇದರು ತುಂಬ ಗಟ್ಟಿಗರು. ಅವರು ಮಗುವು ಹುಟ್ಟಿದ ವೇಳೆಯನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಮಗುವಿನ ಅಂಗಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. “ಈತನು ಮುಂದೆ ಬಲು ದೊಡ್ಡವನಾಗುವನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸಂಗಮನಾಥನ ಪ್ರಸಾದದ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಸಿನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಬಳಿಯುವಂತೆ ತಿಳುಹಿದರು. ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯು ಮಾಡಲು, ಕೂಸು ಪಳನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು. ತಾಯಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಕ್ಕಿತು.

ಮಾದರಸ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯರು ಮಗುವಿನ ನಗೆ
ಯನ್ನು ಕಂಡು, ಆನಂದದ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಈಜಾಡಿದರು.
ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳು ಮಗುವಿಗೆ ಲಿಂಗ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು 'ಬಸವ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ,
ಮಾದರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರಟು
ಹೋದರು. ಅಂದು ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಬೀದಿಬೀದಿ
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಕ್ಕರೆಯ ಸುರಿಮಳೆಯಾಯಿತು.

೩ ಹುಡುಗತನ

ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣನ ಎಳೆತನವೆಲ್ಲವೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ
ಮನವನ್ನು ತಣಿಸುವ ಕೂಸಿನಾಟದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು
ಹೋಯಿತು. ಅಯ್ಯು ವರದ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಸವಣ್ಣನ
ಬಾಲಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು; ಅದೆಂತಹ ಚೆಲು
ವಾದ ಮುಖವು! ಅದೆಂತಹ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯು!
ಅದೆಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾತುಗಳು! ಆತನು ಮಣ್ಣು
ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು
ವನು; ಅದರ ಮುಂದೆ ಆಸನ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು
ವನು. ತನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸು

ವನು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಕಲಿಸಿದ ಶಿವಸ್ತೋತ್ರದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಂಜುಲವಾದ ಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡುವನು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮಾದರಸ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯರನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಸಾಕೆನಿಸದು; ಅದೆಷ್ಟು ಮುತ್ತುಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೂ ಸಾಕೆನಿಸದು.

ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹದು ಬಸವಣ್ಣನ ಬುದ್ಧಿ. ಬರೆಯುವುದನ್ನೂ ಓದುವುದನ್ನೂ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅತನಿಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಂಟೇ ಎಂಟು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಸವಣ್ಣನ ಮನದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕಂಡು, “ನಾ ನಾ” ಎನ್ನುವ ಪಂಡಿತರೂ ಬೆರಗುಗೊಂಡು ಬೆರಳನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು.

ಓರಗೆಯ ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಜಗಳವಾಡಿದುದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಣರು. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರದೂ ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಬಲು ವಿಶ್ವಾಸ; ಯಾವಾಗಲೂ ಅತನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಾಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಸವಣ್ಣನ ನೆರೆಮನೆಯ ಹುಡುಗ, ಕೃಷ್ಣನಂತೂ ಅತನನ್ನು ಎಂದೂ ಅಗಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದುದಿನ ಬಸವಣ್ಣನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಬಾವಿಗೆ ಹೋದ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೂ ಇದ್ದ. ಈಜುವುದ

ರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕುವವರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈಜು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರದು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಾವಿ ಯಲ್ಲಿಳಿದು, ಈಜಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಈಜುಬಾರದ ನಾಲ್ಕಾರು ಹುಡುಗರು ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಸವಣ್ಣನು ನಗೆಯಾಟವಾಡುತ್ತ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ತಬ್ಬಲು ಅವನು ಮುಳುಗಿಬಿಟ್ಟನು; ಆದರೆ ಮುಳುಗಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಮರಳಿ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲೆ ಇಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನು ಗಾಬರಿಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ ಅಯ್ಯೋ! ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ.

ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಗಾಡುತ್ತ ಓಡಿಹೋದರು. ಕೃಷ್ಣನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದರು. ಇತ್ತ ಬಸವಣ್ಣನು ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು, ತಾನೂ ನೀರೊಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿದ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ದಂಡೆಗೆ ತಂದು ಉಪಚರಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ವಿನೋದ ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆತನನ್ನು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ತಾನು ಮುಖ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತ.

ಐದಾರು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಕೃಷ್ಣನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಅಳುತ್ತ ಕರೆಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ

ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಉರೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಜನರು ಬಂದು ನೆರೆದರು. ಬಾವಿಯಲ್ಲಿಳಿಯುವ ಧೈರ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ಆಗಲೊಲ್ಲದು. “ಭೂತದ ಬಾವಿ” ಎಂದು ಆ ಬಾವಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬಾವಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಂತೂ “ನಿನ್ನದೇ ಎಲ್ಲವೂ ತುಂಟಾಟ” ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಬೈದು ಬೈದು ಅಳತೊಡಗಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದ. ಒಳಗೊಳಗೆಯೇ ನಕ್ಕು-ಬಿಟ್ಟ. ಆ ಮೇಲೆ “ಕೃಷ್ಣಾ! ಕೃಷ್ಣಾ! ಬಂದುಬಿಡಪ್ಪಾ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಬಾವಿಯ ಮೆಟ್ಟಲನ್ನೇರಿ, ಓಡುತ್ತೋಡುತ್ತ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತ. ನೆರೆದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅವರು ಮಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು. ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಬೈದುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟರು. ನೆರೆದವರೆಲ್ಲರೂ “ಬಸವಣ್ಣನಂತಹ ಈಜುಗಾರನು ಜೊತೆಗಿದ ಮೇಲೆ, ಕೃಷ್ಣನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಭಯವೆಲ್ಲಿಯದು?” ಎಂದು ಮಾತಾಡುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು.

೪ ಮುಂಜಿಯೆಂದು ಮನೆಬಿಟ್ಟ

ಮಾದರಸ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯರು ಬಸವಣ್ಣನ ಉಪನಯನದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಈ ಮಾತು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯ ಸಾರವತ್ತಾದ ತತ್ವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗಿ, ಬರೀ-ಹುರುಳಿಲ್ಲದ-ಆಚಾರಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿವೆಯೆಂದು, ಅವನ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಗಾಗ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ತನ್ನ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾರಿಯಿಂದ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು, ಬಸವಣ್ಣನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. “ಕುರುಡ ನಂಬುಗೆಯ ಜನರು, ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಆಚಾರಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ, ಕುರಿಗಳಂತೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ!” ಎಂದು ಅವನು ಕ್ಷಣ-ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ, ಈ ಉಪನಯನದ ವೇಷಗಾರಿಕೆಯು ಬೇಡವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೊಡನೆ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಾದಿಸತೊಡಗಿದನು. “ಕುಲಾಚಾರವನ್ನು ಮೀರುವುದು ಮಹಾಪಾಪ!” ಎಂದವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಹೇಳಿ

ದನು: “ಕಳವು ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯು
ವುದು ಪಾಪ, ಮುನಿಸುಗೊಳ್ಳುವುದು ಪಾಪ! ತನ್ನನ್ನು
ತಾನೆ ಹೊಗಳಿದರೆ ಪಾಪ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ತೆಗಳಿದರೆ
ಪಾಪ! ಇದನ್ನರಿತುಕೊಂಡು ನಡೆದರೆ, ಯಾವ
ಪಾಪಗಳು ಏನು ಮಾಡುವವು? ದೇವರು ಮೆಚ್ಚುವ
ಮಾರ್ಗವು ಇದೇ!”

ಬಸವಣ್ಣನ ಸಂಪ್ರದಾಯಭಂಗದ ನಡವಳಿಕೆಗೆ
ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡರು. ಮಗನ
ಮೇಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟರು. ಎಂದೂ
ಹೊಂದದಷ್ಟು ಕೋಪ-ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.
“ ನೀನು ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು ”
ಎಂದು ಬಲವಂತಪಡಿಸಿದರು. ಆ ದಿನದ ಇರುಳಿನ
ಲ್ಲಿಯೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಮನೆಯಿಂದ ಮಾಯವಾದನು.
ಮಗನ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಮಾದರಸ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ
ಯರಿಗೆ ಅತಿಶಯ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು; ಆದರೂ “ ಕುಲ-
ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುವ ಮಗನನ್ನು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡಾದರೂ ಮಾಡುವದೇನು?” ಎಂಬ ವಿಚಾರ
ದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಕರುಳನ್ನು ಕಲ್ಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

೫ ಸಂಗಮನಾಥನ ಸಹವಾಸ

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದುದು ತುಂಟಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ; ತಾನು ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಇನ್ನುಳಿದ ಜನರಿಗೂ ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ.

ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಮಲಾಪಹಾರಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳವು ವಿಜಾಪುರಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವು “ ಕೂಡಲ ” ಎಂದು; ಆದರೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಈ ಸ್ಥಳವು “ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ” ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯವು, ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋದ ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳು, ಕೂಡಲದ ಸಂಗಮನಾಥನ ಉಪಾಸಕರು. ಹೊಸ ವಿಚಾರದವರು. ಹಳೆಯದರಲ್ಲಿಯ ಹುಳುಕುಗಳನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಹಿಡಿದವರು. ಕುರುಡ ನಂಬಿಗೆಯ ಜನರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು, ಹಗಲಿರುಳೂ ಯೋಚಿಸುವವರು. ಆ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮವು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದಿತು.

ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಬಸವಣ್ಣನು ಕೂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಜಾತವೇದಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು. ವ್ಯವಹಾರ, ಪರಮಾರ್ಥಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರಾಂಗತನಾಗುವಂತಹ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಬಸವಣ್ಣನ ಬಯಕೆ. ಯೋಗ್ಯ ಗುರುಗಳು ದೊರೆತು ಅವನ ಬಯಕೆ ನೆರವೇರಿತು.

“ ಬಸವಣ್ಣಾ ! ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯ ಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ ದೇವರ ಒಲುಮೆಯೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕು ” ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ಬಸವಣ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿತ್ತು. ಆತನು ಸಂಗಮ ನಾಥನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದನು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿದಷ್ಟು ಉತ್ಕಟತೆಯನ್ನೇ ಸಂಗಮನ ಭಜನ ಪೂಜನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಬಸವಣ್ಣನು ಸಂಗಮನಾಥನನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಸಲ, ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಾನು ಮಗನಾಗುವನು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ, ತಾನು ತಾಯಿಯಾಗಿ ಸಂಗಮ ನಾಥನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಭಾವಿಸುವನು. ಮತ್ತೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಎಂದೂ ಅಗಲದೆ

ಗೆಳೆಯರೆಂದು ತಿಳಿಯುವನು. ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಸಂಗಮ ನಾಥನು ಗಂಡನೆಂದೂ ತಾನು ಹೆಂಡತಿಯೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡು ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳಿಗಾದ ಆನಂದವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮನಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈತನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಿರುವನೆಂದು ಅವರು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟರು.

೬ ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿ

ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣವು ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲು ಹೆಸರಾದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಉಕ್ಕೇರಿಸುವ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜವಂಶದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯವರು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎರಡನೆಯ ತೈಲಪನು ಹೇಡಿಯಾದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದನು. ಆಗ ಅವನ ಮಾಂಡಲಿಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಕಲಚೂರಿ ವಂಶದ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ತಾನೇ ರಾಜನಾಗಿ ಆಳಲು ತೊಡಗಿದನು.

ಬಿಜ್ಜಳನ ಮಂತ್ರಿಯು ಬಲದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆರಾಧ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಈತನು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಸೋದರಮಾವನಾಗಬೇಕು. ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಬಲದೇವನದು ಬಲು ಪ್ರೀತಿ. ಸೋದರಳಿಯನ ಸದ್ಗುಣಸದಾ ಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ನೋಡಿಯೂ ಆತನು ಅರಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಬಲದೇವನಿಗೆ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯೊಬ್ಬಳಿ ಮಗಳು. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮದುವೆಗಾದ ಮಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಮನೆ ಅಳಿಯತನ ಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆ ಮುದುಕನ ಮನದ ಹಂಬಲ; ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಾರೂ ಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬಲದೇವನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಸುಖಜೀವನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ನಡೆದುದನ್ನೂ ಮನದ ಮುಂದೆ ತಾರದೆ ಹೋದನು. ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಓಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುದುರೆಯಾಳುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೭ ಮದುವೆಯಾಯಿತು

ಬಲದೇವನ ಓಲೆಯನ್ನು ಬಸವೇಶ್ವರನು ನೋಡಿದನು. ಸಂಗಮನಾಥನನ್ನೂ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಲ್ಲದವನಾದನು. ಆಗ ಜಾತವೇದ ಮುನಿಗಳು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ ಬ ಸ ವ ಣ್ಣಾ ! ಜಾಣನಾದವನು ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನವರನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೊತೆಯವರನ್ನೂ ಉದ್ಧಾರದ ದಾರಿಗೆ ಹಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಲೇಸು. ಸಂಗಮನಾಥನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವು. ನೀನು ಬಲದೇವನ ಬಿನ್ನಹದಂತೆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಿಡು. ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು.”

ಗುರುಗಳ ಮಾತಿನ ತಿರುಳನ್ನರಿತ ಬಸವಣ್ಣನು ಯಾವ ಮರುಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆ-

ಯಾಳುಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟು ಬಂದನು. ಬಲದೇವನು ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ಅಳಿಯನನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯರ ಮದುವೆಯ ಸಮಾರಂಭವು ವೈಭವ ದಿಂದ ಜರುಗಿತು. ಬಲದೇವನಿಗಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಅಳ ತೆಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

೮ ಕರಣಿಕನಾದ

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲದಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಾರದೆಂಬುದು ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ. ಬಲದೇವನ ಮನೆ ಅಳಿಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಆತನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸುಖದಿಂದ ಇರಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಅದು ಬೇಡವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ದುಡಿದು ತರಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ. ತನ್ನ ಶೀಲಕ್ಕೊಪ್ಪುವಂತಹ ಕೆಲಸ ವೊಂದನ್ನು ಹುಡುಕಲು ತೊಡಗಿದ.

ಒಂದು ದಿನ ಅರಮನೆಯ ಆಯವ್ಯಯದ ಲೆಕ್ಕ ದಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ತಪ್ಪುಪುಟಾಗಿದ್ದಿತು. ಬರೆಯುವ

ಕರಣಿಕರಲ್ಲರೂ ತಲೆಗೆ ತಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಯಾರಿಗೂ ಅದರ ನೆಲೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನು ಅಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಕರಣಿಕರಲ್ಲರ ಮಿಡುಕಾಟವನ್ನು ನೋಡಿದ. “ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ? ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ನುಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕರಣಿಕರಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟರು. “ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅನುಭವವಿದ್ದವರು ನಾವು; ಅದೆಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವನೇನು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ” ಎಂದು ಅಣಕದ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಲೆಕ್ಕದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಚುರುಕುತನವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಈ ವರ್ತಮಾನವು ದೊರೆಯಾದ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆತನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ಕರಣಿಕರ ಮೇಲಿನ ಹಿರಿಯ ಕರಣಿಕನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆತನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕೊಂಡನು.

೯ ನಂಬುಗೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಬಸವಣ್ಣನ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿಯು ಅಸಮಾನವಾದುದು. ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಚಿಂತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ; ಸಂಸಾರ ಸೌಖ್ಯದ ಆಶೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರದ ಹಂಬಲು; ಎಂತಲೆ ಅನೇಕ ಜನ ಸಾಧುಸತ್‌ಪುರುಷರನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಪಾದನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸುವನು. ಅವರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಸದ್ಧರ್ಮಸದಾಚರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಡಿಸುವನು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಗಳೊಂದಿಗಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರನು. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ವರ್ತಮಾನವು, ದಿನಕ್ಕೊಂದೊಂದು ಚಿಂದದಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಲು ತೊಡಗಿತು. ಇದರಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಜನಿಗೂ ತುಂಬ ಅಭಿಮಾನವೆನಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಕೀರ್ಮಿಯು ಇನ್ನುಳಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಎದೆಗೆ ಮುಳ್ಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಅವರು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ದೊರೆಯಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು:—

“ದೊರೆಗಳು ಎಂತವನನ್ನೂ ತಂದು ಹಿರಿಯ ಕರಣಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವನು ತನ್ನ ಕೀರ್ಮಿಯ ಆಶೆಯಿಂದ ಬೊಕ್ಕಸವನೆಲ್ಲ ಬರಿಯದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ದೊರೆಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆ! ಸಾಧುಸಂತರ ಸೋಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸೋಮಾರಿ ಜನರು ದಿನ ದಿನವೂ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೊರೆಗಳ ಅನ್ನನೀರುಗಳಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿಕೊನರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಬಸವನ ಕೀರ್ಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಗತಿಯು ಏನಾಗಬೇಕು?”

ಬಿಜ್ಜಳನು ಕರಣಿಕರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಕೂಡಲೆ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದ. ಎಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕದ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ. ತನಗೆ ದೂರನ್ನು ಹೇಳಿದ ಕರಣಿಕರಿಂದಲೆ ಲೆಕ್ಕದ ಎಲ್ಲ ಅಂಕಿಗಳನ್ನೂ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿಸಿದ. ಕಾಸು ಕಾಸಿನ ಲೆಕ್ಕವೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಕರಣಿಕರು ತಮ್ಮ ಒಣಗಿಹೋದ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆಹಾಕಿದರು. ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೂ ತಪ್ಪು ತೆಗೆಯಲು ಬಾರದಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜಳನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ನಂಬುಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟ. ಅವನ ಸಂಬಳವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ.

ಮಂತ್ರಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು

೧೦ ಮಂತ್ರಿಯಾದ

ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣ ಗಂಗಾಂಭಿಕೆಯರ ಬಾಳು ವೆಯು ಲೋಕದ ಜನರಿಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗುವಂತೆ ಸಾಗಿದ್ದಿತು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬಲದೇವನು ಕಾಲವಶನಾದನು. ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದವನು, ಆತನ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟಿರಬೇಡ! ಅಳಿಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣನ ಹೊರತು ಆತನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣನು ಮಾವನ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಲೋಲಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು; ಆದರೇನು! ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದುಡಿತದ ಫಲವಲ್ಲವೆ! ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣನು ಬಲದೇವನದೊಂದು ಕುರುಡಕವಡೆಯನ್ನೂ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

ಬಲದೇವನ ತರುವಾಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಯೊಬ್ಬನು ಬೇಕಾದನಲ್ಲವೆ! ಬಿಜ್ಜಳರಾಜನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಮಂತ್ರಿಪದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವಣ್ಣನೆ ತಕ್ಕವನೆಂದು ಆಗಾಗ ಆತನ ಮನಸು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಳೆಯ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬರೆಹವು ಒಂದು ದೊರೆಯಿತು. ಆ ಬರೆಹದಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಓದುವುದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಭಾಷೆ ಅನೇಕ ಲಿಪಿಗಳ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳ ಬಸವಣ್ಣನು ಗಡಗಡನೆ ಅದನ್ನು ಓದಿಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಬರೆಹವು ಮೊದಲಿನ ದೊರೆಗಳಾದ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟುದು. ಚಾಲುಕ್ಯ ಮನೆತನದವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತಿಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯವು ಈ ಬರೆಹದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ವಿಶ್ವಾಸವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಪದಕ್ಕೆ ಆತನನ್ನೇ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ತಮ್ಮವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಅನೇಕರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಿಜ್ಜಳನ ದಂಡನಾಯಕನಾದ ಸಿದ್ಧರಸನು, ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಕೋರಿದನು. ತನ್ನ ಮನದಾಶೆಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳುಹಿಸಿ, ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವಜಂಗುಳೆಯೆಲ್ಲವೂ ಆತನ ಬಳಗವೇ ಆಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಸಿದ್ಧರಸನೇನು ಬಲ್ಲನು?

೧೧ ರಾಜಕಾರಣ

ತ್ರಾನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನದೊಡನೆ ತಂದು, ಬಸವಣ್ಣನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ. ಆತನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಆಡಳಿತದಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳು ನೆಲಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು. ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯುಂಟಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ರಥವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಜನರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಹಗೆಗಳು ರಾಜ್ಯದೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗದಂತೆ ಗಡಿಯ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗದಂತೆಯೂ ಆಡಳಿತದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಾಲುವಂತೆಯೂ ತೆರಿಗೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ತಂದನು. ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಒಕ್ಕಲುತನವು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ದುರ್ದನರಿಂದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕಾವಲಿಗರನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ವ್ಯಾಪಾರವು

ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ, ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿಸಿ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ದಾರಿಗುಂಟ ಮರಗಳು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆರೆಬಾವಿಗಳು, ಅನ್ನಸತ್ಯಗಳು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರಬುದ್ಧಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿದನು.

ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಏಳಿಗೆಯು ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆಗಾಗ ಬಂದು, ಬಿಜ್ಜಳನೆದುರು ಏನೇನಾದರೂ ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಪರಿಷ್ಕೇಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವು ಹೊರಬಿದ್ದು, ಚಾಡಿಗಾರರು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಾರ್ಥವೊಂದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಅಸತ್ಯದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವನಾದರೂ ಏತಕ್ಕೆ ?

೧೨ ಶರಣರ ನೆರವಿ

ಬಸವಣ್ಣನ ಮಂತ್ರಿತ್ವದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಸಮಾಧಾನಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡವು. ಜನರೆ

ಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಎಂತ
ಹದೂ ಹೆದರಿಕೆ-ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದೆಂದರೆ,
ಸಮಾಜದ ಹೃದಯವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ
ತಾನು ಕಂಡುಂಡ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವದ ಬೀಜವನ್ನು
ಬಿತ್ತಿ, ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಮಂತ್ರಿಪದದ
ಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ವಾತಾವ
ರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಜನರೆಲ್ಲರ
ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೂ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅನೇಕ
ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತೋರಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ ತಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ
ಹೊಸ ದಾರಿಯ ಗುರುತನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊ
ಡಲು ತೊಡಗಿದನು.

ಬಸವಣ್ಣನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ ನೀಲಾಂಬಿಕೆ
ಯರಿಬ್ಬರೂ ಅನುಕೂಲಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ
ಬಸವಣ್ಣನ ಸೋದರಳಿಯನಾದ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನೂ
ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತ.
ಬಸವಣ್ಣನ ಕೀರ್ತಿಯು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹಬ್ಬಿತು. ಬನ
ವಸೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಬಂದ. ಉಡುತಡಿಯಿಂದ
ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ ಬಂದಳು. ಸೊನ್ನಲಾಪುರದಿಂದ

ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಬಂದ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಡಿವಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಹಡಪದ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರೂ ಬಂದು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಹಳೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಸತ್ತವರು. ಜನರನ್ನು ನಿಜವಾದ ಸದಾಚಾರದ ದಾರಿಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುವವರು. ಬಸವಣ್ಣನು ಹದಮಾಡಿಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಪುರುಷರೂ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಮುಂದಾಳುತನವನ್ನೊಪ್ಪಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು.

೧೩ ಬಸವಣ್ಣನ ಉಪದೇಶ

“ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯತಿರುವ ಹಿಂಸೆಯು ನಿಂತು ಹೋಗಬೇಕು. ಕೃತ್ರಿಮ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಗಳ ಗೊಂದಲವು ಅಡಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಜನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರಗಳೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯವಾಗಿರಬೇಕು.

ಎಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಕೊಡಬೇಕು.” ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನೂ ಆತನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಎಣಿಕೆಹಾಕಿದರು. ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳ ಪಾಲನೆಯು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನು ಜನರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವೇ ನಂದರೆ:- ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು; ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬುಗೆಯನ್ನಿಡಬೇಕು. ದೇವನ ಭಕ್ತರೇ ಜಂಗಮರು; ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೆ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. (ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಸೇರಬಾರದು. ಜನಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಜನುಮ ಸವೆಯಿಸಬೇಕು.) ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಬದುಕಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾಯಕ (ಉದ್ಯೋಗ) ವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವ ಕಾಯಕವನ್ನೂ ಕೀಳೆಂದು ಗಣಿಸಲಾಗದು. ದೇವರ ಚಿಹ್ನವಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು. ಸದಾ ಚಾರಿಗಳು ಯಾರಿದ್ದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದವರು.

ದುರಾಚಾರಿಗಳು ಯಾವ ಜಾತಿ ಪಂಥದವರಾದರೂ ಹೊಲಿಯರು. ದೇವಭಕ್ತನು ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ”

ಈ ಉಪದೇಶವು ಬಹು ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಸ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿತು. ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಈ ಉಪದೇಶವು ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯತೊಡಗಿತು.

೧೪ ಉದಾರ ಬಸವಣ್ಣ

“ದ್ರಮಿಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ” ಎಂಬುದು ಬಸವಣ್ಣನ ಉಪದೇಶದ ಮೂಲಮಂತ್ರ. ದಾನವೀಯದ ಧನಿಕರನ್ನು ಇವನು ತುಂಬ ಬೀಳುಗಳೆ ದಿರುವನು. “ಕಾಗೆ ಒಂದಗಳ ಕಂಡರೆ ಕರೆಯದೆ ತನ್ನ ಬಳಗವನೆಲ್ಲವನು? ಕೋಳಿ ಒಂದು ಗುಟುಕ ಕಂಡರೆ ಕರೆಯದೆ ತನ್ನ ಕುಲವನೆಲ್ಲವನು” ಎಂಬ ಅವನ ಮಾತು ಏನು ಹೇಳುವುದು? ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ತಿಂದು ತೇಗಿಕೊಂಡಿರದೆ, ಜನಸಮಾಜವೆಲ್ಲದರ ಹಿತವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು-ಎಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ತಮಗಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಂಟಾದರೆ, ಕಳವು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ಅದರೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನಸ್ಥಿತಿಯವರಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ಕಳವು ಸುಲಿಗೆಗಳು ಏತಕ್ಕೆ ಬರುವವು? ಈ ಮಾತನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳನೊಬ್ಬನು ಬಸವಣ್ಣನ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯ ಮೈಮೇಲಿನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಬಸವಣ್ಣನನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನು, “ಬಂದವನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲ; ಸಂಗಮನಾಥನೆ ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳ್ಳನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ನೀಲಲೋಚನೆಯು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಕಳ್ಳನ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಲು ತೊಡಗಿದಳು. ಬಂದಿದ್ದ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೆನಿಸಿತು. ಬಸವಣ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ಕಾಲಿಗರಗಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೋರಿದನು. ಕಳವು ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತನಾದನು.

ಇದ್ದೊಂದು ಸಲ ಬಸವಣ್ಣನ ಆಕಳ ಹಿಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಮೇಯಲು ಹೋದಾಗ, ತುಂಟರು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಗೋಪಾಲಕರು ಓಡಿಬಂದು, ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳುಹಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನು:- “ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೇ? ಒಳ್ಳೆ ಯದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಕಳ ಕರುಗಳೆಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಇವೆಯಲ್ಲವೇ! ತಾಯಿಗಳನ್ನಗಲಿ ಅವು ಕಳವಳ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕರುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬನ್ನಿರಿ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಗೋಪಾಲಕರು ಬಸವಣ್ಣನ ಮಾತಿನಂತೆಯೆ ಕರುಗಳ ಸೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತುಂಟರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನ ಈ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ತುಂಟರು ಬೆರಗಾದರು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಎಲ್ಲ ಆಕಳುಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದರು.

೧೫ ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ

ಬಸವಣ್ಣನ ಸದಾಚರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಜನರು ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಆತನ

ಮತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ವೈಶ್ಯರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ಶೂದ್ರರು ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನರೂ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದು, ಬಸವಣ್ಣನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಬುದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಳೆಯದನ್ನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ದೂರಲು ತೊಡಗಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹರಳಯ್ಯನೆಂಬ ಮೊಚ್ಚಿಗಾರನ ಮಗನೊಡನೆ, ಮಧುವರಸನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗಳ ಮದುವೆಯಾದುದಂತೂ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಮ್ಮತಿಯಿದ್ದೇ ಇದ್ದಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಿಜ್ಜಳನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ದೂರಿಕೊಂಡರು. ಬಿಜ್ಜಳನೂ ಪರಂಪರಾಪ್ರಿಯನು. ಮೊಚ್ಚಿಗಾರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಂಟುತನವು ಅವನಿಗೆ ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಹರಳಯ್ಯನಿಗೂ ಮಧುವರಸನಿಗೂ

ಕಠಿನವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು; ಆಲ್ಲದೆ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಹೊಸ ಮತದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು. ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಬಸವಣ್ಣನು: “ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿದು ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವಲ್ಲ! ದೇವರು ದೊರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ! ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು; ಮಂತ್ರಿಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು. ಚೆನ್ನ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಇನ್ನುಳಿದ ಶರಣಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಉಳಿವೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ಸಮಾಜದ ಸೇವೆಯೆ ಉಮಾಪತಿಯ ಸೇವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು; ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಸವೆಯಿಸಿದನು; ಕೊನೆಗೆ ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಒಂದಾದನು.

೧೬ ಉಪಕಾರದ ನೆನಪು

ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿರಿಯ ಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ

ವಿದ್ಯಾದಾನವೂ ಅನ್ನದಾನವೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದನು. ಮುಸುರೆ ಬಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವರಿಂದ ಅನುಭವ ರಸಾಯನವನ್ನು ಹೊರಹೊರಡಿಸಿದನು. ಜಾತಿಯ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಹಾಕಿ “ ಜಾತಿಯೊಂದೇ ಮಾನವ ಜಾತಿ ” ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಹೆಣಗಿದನು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದಾನವು ಬಲು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಬಸವಣ್ಣನೂ ಇನ್ನುಳಿದ ಶಿವಶರಣರೂ ನಮ್ಮ ತಾಯಿನುಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಅಂದಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವಿದ್ದಂತೆ, ಬಸವಣ್ಣನ ಭಾಷೆಯ ಮಾರ್ಗವೂ ಹೊಸಬಗೆಯದು. ಅವನ ವಚನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಶೈಲಿಯು, ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದಾರಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡತಾಯಿ ಬಸವಣ್ಣನಂತಹ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಪಡೆಯಲಿ! ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಲಿದ್ದ ನಮಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ತೋರಿಸಲಿ!

೧೭ ಬಸವಣ್ಣನ ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮಾತುಗಳು

೧ ದೇವಲೋಕ ಮರ್ದ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಬೇರಿಲ್ಲ
ಕಾಣಿರೋ! ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೆ ದೇವಲೋಕ, ಮಿಥ್ಯವ
ನುಡಿವುದೆ ಮರ್ದ್ಯಲೋಕ! ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಅನಾ
ಚಾರವೆ ನರಕ!

೨ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿವು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟವು ಕಂಡಿ
ರಯ್ಯಾ! ಅಯ್ಯ ಎಂದಡೆ ಸ್ವರ್ಗ, ಎಲವೊ ಎಂದಡೆ
ನರಕ!

೩ ಮೈದುವಚನವೆ ಸಕಲ ಜಪಗಳಯ್ಯಾ!
ಮೈದುವಚನವೆ ಸಕಲ ತಪಗಳಯ್ಯಾ!

೪ ದಯವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮವಾವುದಯ್ಯಾ! ದಯೆ
ಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲಿ! ದಯೆಯೆ ಧರ್ಮದ
ಮೂಲವಯ್ಯಾ!

೫ ತನುವಿನ ಕೋಪ ತನ್ನ ಹಿರಿಯತನದ ಕೇಡು!
ಮನದ ಕೋಪ ತನ್ನ ಅರುಹಿನ ಕೇಡು!

೬ ನುಡಿದು ಹುಸಿವ, ನಡೆದು ತಪ್ಪುವ, ಪ್ರಪಂಚಿ
ಯನೊಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ!

೭. ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ, ಮುನಿಯ ಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯಪಡಬೇಡ ! ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲು ಬೇಡ ! ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ! ಇದೇ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನೊಲಿಸುವಪರಿ !

೮ ಕೆಡೆ ನಡೆಯದೆ, ಕೆಡೆ ನುಡಿಯದೆ, ಅನ್ಯರ ಪ್ರತಿವಾದಿಸದಿದ್ದರೆ, ಏನ ಮಾಡನಯ್ಯ ಲಿಂಗವು ? ಏನ ಕೂಡನಯ್ಯ ಲಿಂಗವು ?

೯ ನುಡಿಗೆ ತಕ್ಕ ನಡೆಯ ಕಂಡರೆ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನೊಳಗಿಪ್ಪ ನೋಡಯ್ಯಾ !

೧೦ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯ ನುಡಿದರೆ ಮೆಚ್ಚುವುದೀಮನವು. ಇದಿರಿಚ್ಛೆಯ ನುಡಿದರೆ ಮೆಚ್ಚದೀಮನವು. ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ನೆಚ್ಚದ ಮೆಚ್ಚದ ಮನವ ಕಿಚ್ಚಿ ನೊಳಗಿಕ್ಕು !

೧೧ ಎನ್ನವಗುಣವೆಂಬ ಕಸವ ಕಿತ್ತು ಸಲಹಯ್ಯಾ ಲಿಂಗ ತಂದೇ ! ಸುಳಿದೆಗೆದು ಬೆಳೆವೆನು, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ !

೧೨ ಮಡಿಕೆಯ ಮಾಡುವರೆ ಮಣ್ಣೇ ಮೊದಲು; ತೊಡಿಗೆಯ ಮಾಡುವರೆ ಹೊನ್ನೇ ಮೊದಲು. ಶಿವ

ಪಥವನರಿವಡೆ ಗುರುಪಥವೆ ಮೊದಲು. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರನರಿವಡೆ ಶರಣರ ಸಂಗವೆ ಮೊದಲು.

೧೩ ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗ, ಸಿಂಗಿ ಕಾಳ ಕೂಟವಿಷವು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

೧೪ ಗಿಳಿಯೋದಿ ಫಲವೇನು? ಬೆಕ್ಕು ಬಹುದ ಹೇಳಲರಿಯದು; ಜಗವೆಲ್ಲಕಾಂಬ ಕಣ್ಣು ತನ್ನ ಕೊಂಬ ಕೊಯಿಲೆಯ ಕಾಣಲರಿಯದು; ಇದಿರ ಗುಣವ ಬಲ್ಲೆ ವೆಂಬರು ತಮ್ಮ ಗುಣವ ತಾವರಿಯರು.

೧೫ ಹೊಲೆಯ ಹೊಲಬಿಗನಾದರೆ ಅವನ ಹೊರೆಯಲಿಪ್ಪುದು ಲೇಸು ಕಂಡಿರಯ್ಯೆ !

೧೬ ದೂಷಕನೊಬ್ಬ ದೇಶವ ಕೊಟ್ಟಡೆಯೂ ಆಶೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಹೊರೆಯಲ್ಲಿರಬೇಡ !

೧೭ ಹಾವು ತಿಂದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು; ಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು; ಸಿರಿಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಲುಬಾರದು ! ನೋಡಯ್ಯಾ ಬಡತನವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಹೊಗಳಲು ಒಡನೆ ನುಡಿವರಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ !

೧೮ ಮಾರಿ ಮಸಣಿ ಎಂಬವು ಬೇರಿಲ್ಲ ಕಾಣರೋ! ಮಾರಿ ಎಂಬುದೇನು? ಕಂಗಳು ತಪ್ಪಿ ನೋಡಿದರೆ

ಮಾರಿ, ನಾಲಗೆ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ಮಾರಿ! ನಮ್ಮ
ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನ ನೆನಹ ಮರೆದರೆ ಮಾರಿ!

೧೯ ಎರೆದರೆ ನೆನೆಯದು, ಮರೆದರೆ ಬಾಡದು,
ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಲಿಂಗಾರ್ಜನೆ. ಕೂಡಲಸಂಗಮ
ದೇವ! ಜಂಗಮಕ್ಕೆರೆದರೆ ಸ್ಥಾವರ ನೆನೆಯಿತ್ತು.

೨೦ ಕಲ್ಲನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಹಾಲನೆರೆ ಎಂಬರು; ದಿಟದ
ನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಕೊಲ್ಲೆಂಬರಯ್ಯ! ಉಂಬ ಜಂಗಮ
ಬಂದರೆ ನಡೆಯೆಂಬರು; ಉಣ್ಣದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬೋನವ
ಹಿಡಿವರಯ್ಯಾ!

೨೧ ಎನ್ನಿಂದಲೆ ಆಯಿತ್ತು, ಎನ್ನಿಂದಲೆ
ಹೋಯಿತ್ತು-ಎಂಬವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಹುಡಿಯ
ತುಂಬದೆ ಮಾಬನೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ!

೨೨ ಉಟ್ಟುತೊಟ್ಟು ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಜಂಗಮ
ವಿಶೇಷವೆಂದು ಕಂಡು, ಕಂತೆಬೊಂತೆಯ ಜಂಗಮ
ಬಂದರೆ ಹೀನವೆಂದು ಕಂಡೆನಾದರೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ!

೨೩ ನೀನೊಲಿದರೆ ಕೊರಡು ಕೊನರುವುದಯ್ಯಾ!
ನೀನೊಲಿದರೆ ಬರಡು ಹಯನಹುದಯ್ಯಾ! ನೀನೊಲಿ
ದರೆ ವಿಷವು ಅಮೃತವಹುದಯ್ಯಾ! ನೀನೊಲಿದರೆ
ಸಕಲ ಪಡಿಪದಾರ್ಥ ಇದಿರಲ್ಲಿಪ್ಪುವು ಕೂಡಲಸಂಗಮ
ದೇವಾ!

೨೪ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟರು ಮನವಿಲ್ಲದೆ; ನೀಡಿ ನೀಡಿ ಕೆಟ್ಟರು ನಿಜವಿಲ್ಲದೆ. ಮಾಡುವ ನೀಡುವ ನಿಜಗುಣ ವುಳ್ಳರೆ ಕೂಡಿಕೊಂಬ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ !

೨೫ ಒಳಗುಹೊರಗು ಒಂದಾಗದವರಿಗೆ, ಅಳಿಯಾಸೆ ದೋರಿ ಬೀಸಾಡುವ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

೨೬ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಡಲ್ಲಿ ಮನವನೆಳಸಿದಡೆ ಆಣೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ. ಪರವಧುವನು ಮಹಾದೇವಿಯೆಂಬೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ !

೨೭ ಎನ್ನವರೊಲಿದು ಹೊನ್ನ ಶೂಲದಲಿಕ್ಕಿದರೆನ್ನ ಹೊಗಳಿ ಹೊಗಳಿ !

೨೮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ! ನೀನೆನಗೊಳ್ಳಿದನಾ ದರೆ ನನ್ನ ಹೊಗಳತೆಗಡ್ಡ ಬಾರಾ !

೨೯ ಎನ್ನ ತಂದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ! ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಬಳಿವಿಡಿದರೆ, ಎನ್ನದಂದುಗ ಹಿಂಗುವುದು.

“ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ” ಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ
 ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರ ರಸಭರಿತ ಮನೋಹರ
 ಪುಸ್ತಕಗಳು

	ಈಗಿನ ಬೆಲೆ
೧ ವೀರವಾಣಿ ಕುಂತೀದೇವಿ	೦-೧೦-೬
೨ ಗೌರಾಂಗ ಪ್ರಭು	೦-೧೪-೦
೩ ಭೀಷ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ	೦-೪-೦
೪ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	೦ ೧೦ -೬
೫ ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜೋತಿಗಳು (೨ ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)	೧೫-೦-೦
೬ ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರ	೦-೧೦-೦
೭ ಕುರುಡ ವರ್ಮ	೦ ೧೦ - ೬
೮ ಮಂಗಳ ಪ್ರಭಾತ	
೯ ಅಸ್ಪೃಶತೆಯ ಕಲಂಕ	೦-೫-೬
೧೦ ಸ್ಯಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕರ್ಮಯೋಗ	೦ ೮ -೬
೧೧ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಬೋಧಾಮೃತ	೦-೧೦-೬
೧೨ ಗಾಂಧೀ ವಿಚಾರದೋಹನ	೦ ೧೨ -೦
೧೩ ಷಡ್ಕಳ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ	೦-೩-೬
೧೪ ನೆನ್ನ ಹಿನ್ನಾಲಯ ಯಾತ್ರೆ	೦-೮-೬
೧೫ ಸಾಪೂ (೧-೩೩೩೩೩)	೦-೦-೦

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪುಸ್ತಕ:

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದ ಕತೆಗಳು

